

Onderstaande ontwikkelingen geven de noodzaak en toegevoegde waarde van regionale samenwerking binnen Rivierenland goed weer.

### **1.1. Overeenkomsten en verschillen in lokale ontwikkelingen**

Rivierenland is een uitgestrekt geografisch gebied, afgebakend door meerdere rivieren en in nauwe verbinding met andere regio's via de A15 en de A2. De regio heeft een landelijk karakter en kent veel kernen van wisselende grootte en enkele grotere steden met hun eigen lokale context en identiteit. De totale regio bestaat uit acht gemeenten met in totaal bijna 250.000 inwoners. De grotere gemeenten vertonen enkele grootstedelijke kenmerken en problematieken. De overige gemeenten kennen een meer landelijk karakter. De gemeente West Betuwe is binnen de regio de grootste gemeente in termen van inwonertal. Tiel is een stedelijke kern en heeft als gemeente de meeste zorg- en ondersteuning-behoevende inwoners. De gemeenten Zaltbommel en Maasdriel maken onderdeel uit van de regio Rivierenland, maar hanteren een eigen inkoopstrategie.

Voor gemeenten die onderdeel zijn van Rivierenland geldt dat er tekorten zijn in geld en personeel. Financieel hebben gemeenten van doen met tekorten op Wmo en Jeugdhulp. Op het gebied van de Wmo geldt dat ontwikkelingen als extramuralisering, de invoering van het abonnementstarief en vergrijzing van de bevolking leiden tot hogere kosten. Op het gebied van Jeugdhulp speelt landelijk een discussie over de bijdrage die gemeenten van het Rijk ontvangen voor de uitvoering van de Jeugdwet. Gemeenten in Rivierenland zien de hoogte van die bijdrage als belangrijke oorzaak van de tekorten die bestaan op jeugdhulp.

### **1.2. Ontwikkelingen in Rivierenland**

Gemeenten binnen Rivierenland hebben de afgelopen jaren belangrijkste stappen gezet in de samenwerking.

#### *-Team Wmo-Jeugd Regio Rivierenland*

Vanaf 1 april 2018 ondersteunt Team Wmo-Jeugd van Regio Rivierenland zes regiogemeenten in de taakuitvoering op het gebied van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en Jeugdhulp als het gaat om inkoop en contractmanagement. Dit zijn de gemeenten Buren, Culemborg, Neder-Betuwe, Tiel, West Betuwe en West Maas en Waal. Daarnaast vertegenwoordigt team Wmo/Jeugd Regio Rivierenland in de bovenregionale samenwerking van de G7, voert het Expertteam en de Beschermingstafel uit. Deze taken worden ook namens de gemeenten Maasdriel en Zaltbommel uitgevoerd. Voor hen wordt, in het kader van de Gelderse Verbeteragenda Jeugdbescherming, ook het contractmanagement van de Gecertificeerde Instellingen (GI's) uitgevoerd.

De samenwerking tussen de 6 gemeenten is vastgelegd in een dienstverleningsovereenkomst (DVO) en heeft als doel te werken aan een betere kwaliteit voor de cliënt en efficiëntere werkwijzen voor de zorgaanbieders en gemeenten. Team Wmo-Jeugd verzorgt inkoop- en aanbestedingsprocedures, organiseert contractmanagement, adviseert ten aanzien van strategische beleidsontwikkelingen en organiseert de Beschermingstafel. De overeenkomst liep af op 31 december 2020 en is vervolgens 2 keer verlengd, tot 31 december 2022.

#### *-Evaluatie DVO (2020)*

In oktober 2020 heeft BMC voorzien in een evaluatierapport van de regionale samenwerking. Daarbij was met name aandacht gevraagd voor het ambtelijk leiderschap op het gebied van regionale samenwerking. BMC kwam tot het advies om een programmamanager aan te stellen en het management in positie te brengen. Ook werd voorgesteld om ambtelijke en bestuurlijke afstemming te organiseren via driehoek-overleggen. Dit heeft geleid tot enkele versterkingen in de structuur. Zo is het managementoverleg sinds maart 2021 actief en worden er in de tussentijd stappen gezet om te komen tot een samenwerkingsovereenkomst tussen gemeenten. Daartoe is inmiddels ook een programmamanager aangesteld.

#### *-Inkoopstrategie Jeugd Wmo (2021)*

De zes gemeenten Buren, Culemborg, Neder-Betuwe, Tiel, West Betuwe en West Maas en Waal werken samen een inkoopstrategie tot stand gebracht. Aanleiding voor de inkoopstrategie

was dat de overeenkomsten met zorgaanbieders eind 2021 zouden aflopen. De overeenkomsten zijn verlengd tot 31 december 2022. Er moeten dus nieuwe contracten worden afgesloten voor de periode van 2023 en verder. De Inkoopstrategie is het spoorboekje voor het volledige inkooptraject van zorg in het kader van Wmo 2015 en Jeugdwet.

De kern van de nieuwe inkoopstrategie is dat is gekozen voor maatwerk per segment, waarbij de keuze voor de contract- en inkoopvorm kan verschillen. Daarnaast is met aanbieders een ontwikkelproces gestart met pilots voor meer kwaliteit en (financiële) grip op het zorgaanbod. Door de keuze voor maatwerk per segment is betere sturing mogelijk op de verschillende segmenten en is er ruimte voor lokale verschillen tussen de zes gemeenten. In 2021 wordt uitvoering gegeven aan de implementatie van de inkoopstrategie, met als doel nieuwe contractering per 1 januari 2023.

#### **-EHdK**

In 2021 (maart-juni) hebben onder begeleiding van adviesbureau EHdK verkennende gesprekken plaatsgevonden over de Norm voor opdrachtgeverschap Jeugd. Dit traject was nodig om meer helderheid te krijgen over de meerwaarde van een regiovisie Jeugd voor Rivierland. De ambtelijke gesprekken waren ook van belang om nader tot elkaar te komen. Het traject resulteerde in de opdracht die ten grondslag ligt aan het project Regiovisie Jeugd.

#### **-DVO en SOK**

De zes gemeenten werken aan de totstandkoming van een nieuwe dienstverleningsovereenkomst met de service-organisatie Team Wmo Jeugd. De gemeenten hebben ook geconcludeerd dat de governance van de samenwerking tussen de 6 gemeenten verbetering behoeft. Naast een dienstverleningsovereenkomst met de service-organisatie willen gemeenten ook onderling afspraken maken over samenwerking in een Samenwerkingsovereenkomst (SOK).

### **1.3. Bovenregionale ontwikkelingen**

De 7 Gelderse Jeugdhulpregio's hebben in 2017 afgesproken dat de jeugdregio's het belangrijkste schaalniveau vormen voor de inkoop van jeugdhulp en dat de regio's van Gelderland bovenregionaal samenwerken waar het noodzakelijk is en het meerwaarde heeft.

De volgende uitgangspunten worden gehanteerd in de werkwijze van de G7:

1. We werken inhoudelijk samen als we een gezamenlijk belang hebben dat niet afzonderlijk te organiseren is (noodzakelijk) en we samen sterker staan (meerwaarde). Concreet gaat het om het borgen van de beschikbaarheid, kwaliteit, betaalbaarheid en transformatie van hoogspecialistische zorg waar de regio's zelf te weinig volume hebben. Het inkopen van hoogspecialistische voorzieningen vergt (schaarse) expertise bij gemeenten. Er zijn schaalvoordelen en kennisvoordelen als we dit gezamenlijk op pakken.
2. De bovenregionale jeugdhulp wordt in de jeugdregio's gecontracteerd. Regio's in Gelderland kunnen uniforme contractafspraken maken zodat voor aanbieders minder overhead nodig is voor inkoop en administratie. Daarnaast kunnen tariefafspraken gemaakt worden om te zorgen dat iedereen een fair tarief betaalt en free-riding wordt voorkomen.
3. We werken modulair samen, dus per vraagstuk vragen we commitment en vormen we een passende organisatie (project of netwerk of set afspraken).

Bijzonder aan Gelderland is de grote aanwezigheid van voorzieningen met een landelijke functie. De gemeenten waar de voorzieningen gehuisvest zijn, hebben meerdere belangen dan alleen jeugdhulpbelangen. Het vergt zorgvuldige afstemming om deze voorzieningen te transformeren.

Bovenregionaal werken we op dit moment aan de volgende modules:

1. **Beschikbaarheid High Intensive Care plekken:**  
Dit is een klinische Jeugd-GGZ voorziening met bedden. De Gelderse jeugdregio's hebben afspraken gemaakt over de solidaire bekostiging van deze bedden zodat de beschikbaarheid gegarandeerd is voor de kinderen.
2. **Spoed Eisende Zorg:**  
Er is een team Spoedeisende Zorg (SEZ) van Jeugdbescherming Gelderland die direct (binnen 3 uur) intervenieert in een crisissituatie bij een jeugdige (en zijn gezin). Ook hier is de

beschikbaarheid gegarandeerd. Deze dienst werkt provinciaal en is door alle 7 jeugdhulpregio's op dezelfde wijze gecontracteerd via het contract dat iedere regio heeft met Jeugdbescherming Gelderland. Gezamenlijk is een verdeelsleutel afgesproken voor de financiering van SEZ.

3. **Intersectorale Crisishulp Jeugd:**

Hierbij hebben de regio's vanuit een gedeeld inhoudelijk belang opdracht gegeven aan de betrokken aanbieders om een verbeterslag te maken en vanuit gezamenlijkheid gestuurd op het resultaat. Dit gezamenlijk resultaat bestaat uit een convenant waarin de samenwerking tussen de verschillende crisisdiensten GGZ en SEZ (provinciaal niveau) is geregeld. Daarnaast hebben SEZ en aanbieders die ambulante spoedhulp bieden (als opvolging van de crisisinterventie) in de Gelderse regio's, samenwerkingsafspraken vastgelegd en uitgebreid. Trekker is de jeugdregio Achterhoek.

4. **Verbeteragenda Jeugdbescherming- en reclassering:**

Onder jeugdbescherming wordt formeel verstaan het uitvoeren van kinderbeschermingsmaatregelen zoals toezicht, voogdij of uithuisplaatsing en jeugdreclassering. Het doel is dat kinderen in veiligheid kunnen opgroeien. De verbeteragenda zorgt voor meerjarige partnerschap en uniformering in de contracten met de vier Gelderse Gecertificeerde Instellingen door eenduidige productcodes, tarieven en contractmanagement. Daarnaast wordt gewerkt aan een betere samenwerking in het beschermingsnetwerk. Om die reden zijn niet alleen de GI's, maar ook 3 Veilig Thuis-organisaties en de Raad voor de Kinderbescherming nauw betrokken.

5. **BOEG (Bovenregionaal Expertisenetwerk Jeugdhulp in Gelderland):**

BOEG heeft een netwerk van superspecialisten om de regionale expertteams te ondersteunen, levert hulp bij vastgelopen casussen en financiert de opstart van nieuwe voorzieningen die de hiaten in het Gelderse zorglandschap oplossen. Daarnaast faciliteert ze de kennisontwikkeling.

6. **Afbouw JeugdzorgPlus:**

Jeugdzorgplus is een vorm van gesloten jeugdhulp die wordt geboden aan kinderen en jongeren die niet bereikbaar zijn voor lichtere vormen van hulpverlening. Zonder behandeling vormen zij een risico voor zichzelf of hun omgeving. Een verzoek tot Jeugdzorgplus kan worden ingediend door een gemeente, de Raad voor de Kinderbescherming, een gecertificeerde instelling of de Officier van Justitie. De kinderrechter beslist of een jongere Jeugdzorgplus nodig heeft. De Gelderse regio's willen in gezamenlijkheid kijken naar hoe JeugdzorgPlus anders kan worden georganiseerd: kleinschaliger (geen leefgroepen maar gezinshuizen) en dichterbij (meer nabij in de regio). We ontvangen middelen van het Rijk voor de vastgoedtransitie van de JeugdzorgPlus en gebruiken dit om tot een bovenregionaal afgestemd plan te komen. We willen voorkomen dat de afbouw per JeugdzorgPlus instelling op zichzelf staande projectjes worden en er te scherp wordt afgebouwd, onder een telkens verschillend regime.

7. **Uniforme verwijzing rechtbank naar hulpaanbod gemeenten:**

Er is een pilot gestart Uniforme verwijzing van de Rechtbank naar hulpaanbod scheidingsinterventies in Gelderland (UHA Gelderland). Doel is een jeugdige zo snel mogelijk de meest passende hulp te bieden, als zijn ouders scheiden en hij daardoor in zijn ontwikkeling wordt bedreigd.

8. **Inventarisatie essentiële functies:**

We willen de beschikbaarheid en transformatie van deze jeugdhulp kunnen garanderen voor de Gelderse jeugd. We verhelderen daartoe wat we in Gelderland verstaan onder essentiële functies, welke gemeenschappelijke ambitie er is ten aanzien van de transformatie van de essentiële functies en op welke wijze we eventuele samenwerking op dit onderdeel willen vormgeven (financieel, kwantitatief en welke producten passen bij de transformatie).